Raadsvoorstel
Gemeente Lansingerland

Onderwerp	**Kadernota 2022-2025**
Portefeuillehouder	Jan-Willem van den Beukel
Registratienummer	BR2100055
Datum Raad	8 juli 2021

Gevraagde beslissing:
1. De Kadernota 2022 als kader voor de Meerjarenbegroting 2022-2025 vast te stellen.
2. De reeds ingestelde reserve Boeterente leningenportefeuille van € 11.340.000 met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 te dekken uit de reserve Enecogelden en de eerdere onttrekkingen hiervoor aan de algemene reserve (€ 10.300.000) en de reserve Sociaal Domein (€ 1.040.000) terug te draaien.

0. Samenvatting

De Kadernota 2022 is het startdocument van de nieuwe planning & control-cyclus voor 2022. Het is het kaderstellend document op het gebied van beleid en financiën. Met het vaststellen van de kadernota bepaalt de raad de financiële kaders en uitgangspunten voor de Meerjarenbegroting 2022-2025. Het beleid komt voort uit het collegeprogramma, de voortgang van de uitvoering van de Begroting 2021, de structurele (beleids)effecten uit de Jaarstukken 2020 en autonome landelijke, regionale of gemeentelijke ontwikkelingen. In de kadernota zijn de mutaties tot en met medio april 2021 verwerkt. De financiële implicaties van de Meicirculaire 2021 hebben wij op dit moment nog niet in beeld. Wel is een inschatting van het financiële effect van de meicirculaire opgenomen in de cijfers.

Voor Lansingerland wenkt een mooi perspectief. Dat vraagt wel om een toekomstgerichte houding en om investeringen te doen vanuit een solide basis. In de Kadernota 2022 kijken wij vooruit. Het laat de keuzes, afwegingen en ambities zien die wij zullen verwoorden in de Meerjarenbegroting 2022-2025. Maar dan wel op een verantwoorde wijze. Net als andere gemeenten wordt de gemeente Lansingerland geconfronteerd met een oplopend tekort in de begroting. Dit heeft verschillende oorzaken. Zo is dit tekort een gevolg van de toenemende kosten vooral binnen de Wmo en ook Jeugdzorg, in combinatie met de achterblijvende compensatie van het Rijk voor de kosten van deze doorgedecentraliseerde taken. Ook zijn de weggevallen dividenden van Eneco en Stedin nog niet volledig opgevangen. Voor 2022 wordt een tekort voorzien van € 2,5 miljoen structureel:

	2022	2023	2024	2025
Nieuw beginstand structureel begrotingssaldo	-1.221.000	-1.648.000	-1.750.000	-1.535.000
Autonome ontwikkelingen	-843.000	-792.000	-787.000	-787.000
Algemene mutaties	-1.299.000	-714.000	-1.938.000	-4.458.000
Stelposten	850.000	849.000	847.000	846.000
Structurele claims	-24.000	-44.000	-41.000	-41.000
Structureel begrotingssaldo na nieuwe mutaties en structurele claims	**-2.537.000**	**-2.349.000**	**-3.669.000**	**-5.975.000**

Het structurele tekort in bovenstaande tabel is met onzekerheid omgeven. Dat geldt voor 2022, maar zeker ook voor de latere jaren. Wanneer het Rijk gemeenten gaat compenseren voor de

tekorten op de jeugdzorg, zal naar verwachting het tekort niet of nauwelijks verder oplopen. Tegelijkertijd is onduidelijk hoe de economie zich gaat ontwikkelen en wanneer de pandemie is bedwongen. In dat licht huldigen we het adagium ‘better safe then sorry’. We dekken het tekort voor 2022 en schuiven daarmee de rekening niet door naar een volgende collegeperiode. Juist omdat zo veel nog onduidelijk is voor de jaren na 2022, willen wij ons nu maximaal inspannen om het huis op een verantwoorde manier op orde te houden.

In de bedragen die ten grondslag liggen aan het meerjarenbeeld is rekening gehouden met de autonome ontwikkelingen op basis van de actuele begrotingsgegevens en onvermijdbare uitgaven aan de hand van vastgestelde uitgangspunten zoals loon- en prijsontwikkelingen en ontwikkeling van de algemene uitkering. Ook zijn ontwikkelingen binnen het sociaal domein, urentoerekening aan investeringen en de bijstelling van het MIP meegenomen in de cijfers. Na vaststelling van de kadernota door de raad worden deze ontwikkelingen en doelstellingen verwerkt in de komende begroting.
De provincie eist van elke gemeente een sluitende begroting en grijpt in op het moment wanneer dat niet het geval is. Een structureel sluitende begroting in 2022 is dan ook het voornaamste uitgangspunt in de Kadernota 2022. De structurele lasten in 2022 dienen gedekt te worden door structurele baten. Dat betekent dat er in de kadernota voorstellen tot ombuigingen worden gedaan om de financiële opgave van € 2,5 miljoen op te lossen. Ombuigingen doen soms pijn, maar door zelf aan de knoppen te zitten, nemen we onze verantwoordelijkheid voor een gezonde financiële huishouding en behouden we onze autonomie.
Er is gezocht naar een zo evenwichtig mogelijke verdeling, waarbij inwoners en samenleving altijd centraal staan en de uitvoering zoveel mogelijk is ontzien. Met het pakket aan maatregelen in deze kadernota kan Lansingerland verantwoord vooruit.

Ombuigingen per beleidsveld	2022	2023	2024	2025
Dienstverlening	246.000	246.000	246.000	246.000
Openbare Ruimte	350.000	350.000	350.000	350.000
Economie	140.000	140.000	140.000	140.000
Sociaal & Zorg	375.000	525.000	625.000	625.000
Veiligheid	100.000	100.000	100.000	100.000
Duurzaamheid	216.000	216.000	216.000	216.000
Algemene dekkingsmiddelen	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000
OZB Niet-woningen	500.000	500.000	500.000	500.000
OZB Woningen	200.000	200.000	200.000	200.000
Stedin	400.000	400.000	400.000	400.000
Totaal ombuigingen	**2.527.000**	**2.677.000**	**2.777.000**	**2.777.000**

Met de voorstellen tot ombuigingen in deze kadernota blijft de financiële positie van Lansingerland stabiel; de begroting is structureel in evenwicht in 2022, het weerstands-vermogen blijft op peil, de schuldpositie neemt verder af en de Enecogelden staan, na de investeringen in Horti Science en Stedin en de vorming van de reserve Boeterente, nog grotendeels ter beschikking voor investeringen.

1. Aanleiding/ context met tijdlijn

Gedurende het proces van de totstandkoming van de kadernota heeft het college de raad telkens meegenomen in de afwegingen en keuzes die zijn gemaakt en die nu voorliggen in de kadernota. De raad is meermaals ofwel per brief (U21.01749 Achtergrondinformatie traject Kadernota 2022 en U21.02681 Uitkomst 2e retraite in traject Kadernota 2022), of door middel van beeldvormende avonden geïnformeerd over de stand van zaken van de kadernota. Daarbij is ook steeds relevante achtergrondinformatie gedeeld, zoals de sjablonen per beleidsveld (T21.02748) en de formats met achtergrondinformatie bij de begrotingsknoppen (T21.02747). Hierdoor had de raad de beschikking over dezelfde informatie als het college, op basis waarvan het college uiteindelijk tot een integrale afweging is gekomen om het structurele tekort van € 2,5 miljoen in 2022 op te lossen.

Door deze informatie in een vroeg stadium met de raad te delen, heeft het college gehoor gegeven aan de wens van de raad om aan de voorkant van het traject van de Kadernota 2022 te worden meegenomen in het proces van inhoudelijke financiële oplossingen zoals verwoord in de motie Proces bezuinigingsscenario's 2021 starten voor de kadernota (M2020-017).

2. Maatschappelijk effect

De kadernota is het kaderstellend document op het gebied van beleid en financiën. De nota geeft een schets van de beleids- en financiële ontwikkelingen voor de volgende begroting. Hiermee brengt de gemeente prioritering aan in beleidswensen en maken we gezamenlijk politiek-bestuurlijke keuzes over de ontwikkeling van Lansingerland.

3. Argumenten

1.1 Deze kadernota bevat de uitgangspunten voor het opstellen van de Meerjarenbegroting 2022-2025.

De in deze kadernota voorgestelde ombuigingen, beleidskeuzes en -ontwikkelingen bieden de mogelijkheid om bij de Meerjarenbegroting 2022-2025 doelstellingen, resultaten en middelen aan elkaar te koppelen.

1.2 De algemene reserve biedt voldoende ruimte voor het dekken van noodzakelijke incidentele claims.

In onderstaand overzicht staan de incidentele claims waarvan wordt voorgesteld om die uit de algemene reserve te dekken:

Incidentele claim	2022	2023	2024	2025
Praktijkondersteuners huisartsen (POH)	-307.000	-	-	-
Schuldhulpverlening	-150.000	-150.000	-150.000	-
Verkiezingen	-125.000	-	-	-
Verkiezingen (griffie)	-20.000	-	-	-
Opleidingskosten raadsleden	-20.000	-	-	-
Tijdelijke toename meldingen openbare ruimte	-76.000	-76.000	-76.000	-
Ernstig enkelvoudige dyslexie (EED)	-95.000	-	-	-
Frictiekosten flankerend beleid	PM	-	-	-
Totaal	**-793.000**	**-226.000**	**-226.000**	**-**

Het saldo van de algemene reserve is ruim voldoende om deze incidentele claims te kunnen dekken, waarbij de ratio weerstandsvermogen in de jaren 2022-2025 binnen de afgesproken range blijft. De stand van de algemene reserve is berekend op basis van de stand per 1 januari 2021 zoals gepresenteerd in de Jaarstukken 2020, namelijk € 75,8 mln. De stortingen en onttrekkingen in 2021 die reeds door de raad zijn vastgesteld, tellen op tot de beginstand per 1 januari 2022. Het effect op het weerstandsvermogen van de onttrekkingen aan de algemene reserve in 2022 en latere jaren is als volgt:

Bedragen x € 1.000	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Stand algemene reserve per 01/01	67.514	76.198	75.748	74.926
Bestaande toevoegingen	75	59	355	355
Bestaande onttrekkingen	-888	-611	-59	59
Nieuwe onttrekkingen kadernota	-793	-226	-226	-
Terugstorten onttrekking instellen reserve Boeterente	10.300	-	-	-
Saldo kadernota	-10	328	-892	-3.198
Weerstandsvermogen per 31/12	**76.198**	**75.748**	**74.926**	**72.142**
Benodigde weerstandscapaciteit	47.900	47.900	47.900	47.900
Ratio weerstandsvermogen	**1,6**	**1,6**	**1,6**	**1,5**

1.3 Horti Science is één van de tien opgaven van het Toekomstperspectief Lansingerland.
Horti Science is één van de tien opgaven van het Toekomstperspectief Lansingerland. Een belangrijke opgave, want dit economische cluster is goed voor éénderde van de werkgelegenheid in Lansingerland én staat centraal in de profilering van onze gemeente ('Lansingerland: Home of Horti Science'). Innovatie binnen zowel de tuinbouwsector als duurzaamheid zijn speerpunten van het coalitieakkoord. We hebben een groot innovatief cluster aan glastuinbouwbedrijven inclusief drie wereldmarktleiders, Wageningen Universiteit als internationaal gerenommeerd onderzoeksinstituut en groene onderwijsinstellingen in onze gemeente of om de hoek. De vele kansen die dit biedt voor onze inwoners, ondernemers en kennisinstellingen willen we de komende jaren verzilveren. Dit vraagt om investeringen in uitvoeringscapaciteit en projecten gericht op 5 verschillende deelonderwerpen: Innovatie, Onderwijs-arbeidsmarkt, Gezondheid & Welzijn, Duurzaamheid en Gebiedsontwikkeling. Dit werken we komende maanden uit in de Horti Science Visie en bijhorend uitvoeringsprogramma. Op basis van de huidige inzichten is er voor de jaren 2022, 2023 en 2024 incidenteel € 1,2 miljoen per jaar nodig.

1.4 Een fonds van incidenteel € 500.000 voor corona-ondersteuning biedt (financieel) steun aan bedrijven en kwetsbare mensen in een (economisch) moeilijke tijd
Mens en samenleving staan voor de gemeente Lansingerland voorop. Kwetsbare mensen en bedrijven die het moeilijk hebben bieden we steun. Het corona-ondersteuningsfonds is bedoeld voor subsidie aan lokale bedrijven en kwetsbare mensen, nadat al gebruik is gemaakt van compensatieregelingen van het Rijk. Om ook na corona een veerkrachtige samenleving te zijn is het van belang de mensen en bedrijven die het nodig te hebben te ondersteunen om door deze crisis heen te komen.

2.1 De reserve Boeterente leningenportefeuille is een structureel dekkingsmiddel waar de Enecogelden voor kunnen worden ingezet
De reserve Boeterente is gevormd bij de eerste begrotingswijziging op de Begroting 2021-2024, om de problematiek van de wegvallende dividenden (deels) op te lossen. Er ligt derhalve een duidelijke relatie met de Enecogelden. De reserve is gevormd door het opheffen van de reserve Financieringsstructurering (€ 10,3 mln.) en een onttrekking uit de reserve Sociaal Domein (€ 1,04 mln.). De reserve Financieringsstructurering is op zijn beurt gevormd met een onttrekking aan de algemene reserve. Door de reserve Boeterente nu alsnog te vormen vanuit de Enecogelden, komen er extra middelen beschikbaar in de reserve Sociaal Domein en in de algemene reserve. Hierdoor verbetert ons weerstandsvermogen.

4. Kanttekeningen
1.1 Nog niet alle posten die zijn opgenomen in het structurele begrotingssaldo zijn volledig uitgekristalliseerd.
Er zitten nog een aantal risico's en onzekerheden in het begrotingssaldo, waaronder bijstelling van de BUIG-gelden, veranderopgave Jeugd, groei in gebruik WMO, ontwikkelingen in de Meicirculaire 2021, Cao-onderhandelingen en compensatie hiervoor vanuit het gemeentefonds. Daarnaast kunnen er op basis van voortschrijdend inzicht nieuwe ontwikkelingen en mutaties voordoen die op dit moment nog niet zijn voorzien. Ook hierdoor kan het structurele begrotingssaldo nog wijzigen, zowel positief als negatief.

5. Financiële consequenties met dekkingsvoorstel
Zie argumenten 1.2, 1,3, 1.4 en 2.1.

6. Juridische aspecten
Artikel 189 van de Gemeentewet schrijft voor dat de gemeente moet zorgen voor een begroting die 'structureel en reëel in evenwicht' is.

7. Duurzaamheid
N.v.t.

8. Extern draagvlak / burgerparticipatie
N.v.t.

9. Verdere procedure
Op 16 juni vindt beeldvorming plaats en op 23 juni volgt de behandeling in een gezamenlijke commissie. Na vaststelling van de kadernota op 8 juli worden de uitkomsten verwerkt in de Meerjarenbegroting 2022-2025.

Bijlagen
1. Kadernota 2022-2025 (kenmerk T21.04463)

Raadsbesluit
Gemeente Lansingerland

Datum Raad	8 juli 2021
Registratienummer	BR2100055
Onderwerp	**Kadernota 2022-2025**

De raad van de gemeente Lansingerland;
Na het voorstel gelezen te hebben

Op basis van de argumenten
- deze kadernota bevat de uitgangspunten voor het opstellen van de Meerjarenbegroting 2022-2025;
- de algemene reserve biedt voldoende ruimte voor het dekken van noodzakelijke incidentele claims;
- Horti Science is één van de tien opgaven van het Toekomstperspectief Lansingerland;
- een fonds van incidenteel € 500.000 voor corona-ondersteuning biedt (financieel) steun aan bedrijven en kwetsbare mensen in een (economisch) moeilijke tijd;
- de reserve Boeterente leningenportefeuille is een structureel dekkingsmiddel waar de Enecogelden voor kunnen worden ingezet;

Rekening te houden met
- artikel 189 en 190 van de Gemeentewet.

Besluit(en)

1. De Kadernota 2022 als kader voor de Meerjarenbegroting 2022-2025 vast te stellen.
2. De reeds ingestelde reserve Boeterente leningenportefeuille van € 11.340.000 met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 te dekken uit de reserve Enecogelden en de eerdere onttrekkingen hiervoor aan de algemene reserve (€ 10.300.000) en de reserve Sociaal Domein (€ 1.040.000) terug te draaien.

Dit Raadsbesluit is vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 8 juli 2021,

de griffier,

drs. Marijke Walhout